

davacı şirket ihale
sözleşmesi imzalanması
aşamasında araçların
köprüden geçeceği
varsayılarak hesapların
yapıldığı SÖZLEŞME
imzalandıktan sonra YENİ
köprünün faaliyete geçmesi
nedeniyle hizmet verdiği
alanlara UKOME kararıyla bu
köprü kullanılarak yerine
getirmek zorunda kaldığından
davacının zararına sebebiyet
verdiği maliyetlerin arttığı
köprü için ödenen ücretlerin
fahiş düzeyde arttığı ayrıca
daha kısa mesafe ile yerine
getirebilecek taşıma

hizmetinin daha fazla mesafe gidilerek daha fazla benzin sarfedilerek yerine getirmek durumunda kaldığını ileri sürerek sözleşmenin aşırı ifa güçlüğü nedeniyle uyarlanması ile ilgili talepli dava

T.C.

İSTANBUL

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ

12. HUKUK DAİRESİ

DOSYA NO: 2018/2282

KARAR NO : 2020/47

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A

İ S T İ N A F K A R A R I

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ: İSTANBUL 3. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ

TARİHİ: 22/05/2018

NUMARASI : 2017/141 Esas 2018/561 Karar

DAVA: Sözleşmenin Uyarlanması

İSTİNAF KARAR TARİHİ:16/01/2020

Davanın kabulüne ilişkin hükmün davalı vekilince istinaf edilmesi üzerine düzenlenen rapor ve dosya kapsamı incelenip gereği görüşülüp düşünüldü;

DAVA: Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı ile 2016/121627 kayıt numaralı **ihale** sözleşmesi imzaladığını, müvekkilinin sözleşme kapsamında üstlendiği işi yerine getirmekte olduğunu, bu **ihale** dokümanlarını hazırlanırken taşıma işini yapacak olan araçların Fatih Sultan Mehmet Köprüsünden geçeceği öngörüldüğünü, bu sebeple bu köprünün

geçiş ücretleri baz alınarak **ihale** dokümanlarının hazırlanmış olduğunu, ne var ki 19/08/2016 tarih 2016/5-1 sayılı UKOME kararı gereğince taşıma işini yapacak araçların Yavuz Sultan Selim Köprüsünden geçme mecburiyetinin getirildiğini, davalının Edirne Kapı, Cebeci ve Kartal- Cevizli olmak üzere 3 farklı fabrikası/işletmesinin bulunduğunu, bu işletmeler arasında yapılacak taşıma işinin köprü geçiş güzergahındaki mecburi düzenleme nedeniyle maliyetinin hem ödenen geçiş ücreti ve hem de mesafe maliyeti olarak arttığını, bu sebeple sözleşmenin 6098 sayılı TBK'nın 138. Maddesine göre uyarlanması mecburiyetinin hasıl olduğunu belirterek; **ihale** sözleşmesinin, 14.2. maddesine "malın teslimi için Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nün zorunlu olarak kullanılması sonucu oluşan otoban (Yavuz Sultan Selim Bağlantı Köprü Yolu) ve köprü geçiş ücretleri yüklenicinin tanzim edeceği yansıtma faturası ile belgelenmesi şartıyla, idare tarafından ödenecektir. Aynı şekilde Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nün zorunlu olarak kullanılması sonucu artan güzergah dolayısı ile kilometre başına KDV hariç 95 kuruş, yüklenicinin tanzim edeceği yansıtma faturası ile belgelenmesi şartıyla, idare tarafından ödenecektir." hükmünün eklenmesini talep etmiştir.

CEVAP: Davalı vekili cevap dilekçesinde; sözleşme bedeli ile öngörülen bedelin gösterilerek harcın yatırılması gerektiğini, dava konusu işlemin kaynağının idari işlem olduğunu, görevli İdare Mahkemesinde iptal davası açıp açmadığının belirlenmesi ve dava açılmış ise bekletici mesele yapılması gerektiğini, sözleşmeye bağlılığın esas olduğunu, davacı tarafın tacir olduğunu, basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiğini, mahkemece; Kamu **İhale** Kurumu'ndan görüş alındıktan sonra, uzman bilirkişiler düşüncesinden de yararlanmak suretiyle, tarafların niteliği ve sözleşme şartları ve Kamu **İhale** dökümanı nazara alınıp değerlendirilerek, sonuçta işlem temelini çökmediği; sözleşmedeki çıkar dengesinin katlanılamayacak derece davacı aleyhine bozulmadığının tespiti ile davanın reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuştur.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI: Mahkemece, Kamu oyunda bilindiği üzere İstanbul Boğazına 3. Köprü olarak Yavuz Sultan Selim Köprüsü inşa edilip hizmete açıldığı, 19/08/2016 tarih 2016/5-1 sayılı UKOME kararı gereğince 1. Sınıf araçlar haricindeki diğer araçların bu köprüden geçişlerinin mecburi hale getirildiği, bu düzenlemenin hem araçların daha uzun mesafe yol katetmesine bağlı maliyetleri ve hem de geçiş ücretlerinin yap-işlet-devret usulüne bağlı olarak artması nedeniyle maliyetleri artırdığı, davalı tarafın **ihale** dokümanlarını hazırlarken bu hususu ön görmesi gerekirken öngörmemiş olduğunun taraflar arasındaki şartname ve sözleşme metninden anlaşıldığı, bu durumun ticari hayatın akışı içerisinde davacı yanın ifa güclüğü içerisine girmesine sebebiyet olacağına muhakkak olduğu, bu sebeple davacının talebinin TBK 138/1. Maddesine uygun olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne, davalı tarafa davanın açılmasında bir kusur yüklenemeyeceğinden davalı aleyhine vekalet ücreti ve yargılama masrafına hükmedilmemesine karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ : Davalı vekili istinaf dilekçesinde; bilirkişi raporunda davanın kabul edilebilir olmadığı, uyarılama talep edilemeyeceğinin açıkça tespit edildiği halde mahkeme kararında rapordaki hiçbir değerlendirmeye ilişkin gerekçe bulunmadığını, mahkemenin bilirkişi raporunu yeterli görmemesi durumunda ikinci bir bilirkişiden yeni bir rapor almak zorunda olduğunu, mahkemenin bilirkişi raporundaki değerlendirmeyi gözardı ederek kendi görüşü doğrultusunda hüküm veremeyeceğini, söz konusu durumun davacı yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesinin zorunlu olup, davacının bu şartlardan hiçbirini yerine getirmediğini, mahkemenin davacının teknik ve uzmanlık gerektiren muhasebe konusunda hüküm oluştururken bilirkişiye müracaat etmeden karar vermesinin bozma nedeni olduğunu, eksik araştırma ile

karar verildiğini, bu nedenlerle kararın kaldırılarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

GEREKÇE : 6098 sayılı T.B.K.nun yürürlüğe girmesinden evvel, mevzuatımızda uyarlama kurumuna ilişkin bir düzenleme olmamakla birlikte, taraflar arasındaki sözleşme koşullarının daha sonra önemli ölçüde değişmesi halinde değişen bu koşullar karşısında M.K. 2. maddesinden de yararlanılmak suretiyle sözleşmenin yeniden düzenlenmesinin mümkün bulunduğu ve karşılıklı sözleşmelerde edimler arasındaki dengenin bozulması "işlem temelini çökmesi" halinde M.K.nun 1,2 ve 4'üncü maddelerinden yararlanılması gerektiğine dair öğretisi ve uygulamada yerleşik bir kabul mevcut iken 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren T.B.K.'nin 138. maddesi ile bu husus yasal bir düzenlemeye de kavuşturulmuştur. Aşırı ifa güçlüğü başlıklı bu yeni düzenleme, öğretisi ve uygulamada sözleşmeye bağlılık (ahde vefa) ilkesinin istisnalarından biri olarak kabul edilen, "işlem temelini çökmesi"ne ilişkindir. Ancak az yukarıda ifade edildiği üzere "sözleşmeye bağlılık" ilkesi esas olup, sözleşmeye müdahale müessesesi istisnai nitelikte bir kurum olmakla yasa koyucu tarafından da bu kurumun uygulanması ancak anılan madde de belirtilen dört koşulun birlikte gerçekleşmesine bağlanmıştır. Bunlar; sözleşmenin yapıldığı sırada taraflarca öngörülme ve öngörülmesi de beklenmeyen olağanüstü durum ortaya çıkması, bu durumun borçludan kaynaklanmayan bir sebeple ortaya çıkması, yine bu durumun sözleşmenin yapıldığı sırada mevcut olguları, kendisinden ifanın istenmesini dürüstlük kurallarına aykırı düşecek derecede borçlu aleyhine değiştirmesi ve borçlunun borcunu henüz ifa etmemiş olması veya ifanın aşırı ölçüde güçleşmesinden doğan haklarını saklı tutarak ifa etmiş olması halidir. Bu dört koşulun birlikte gerçekleşmesi halinde ise borçlunun, hâkimden sözleşmenin yeni koşullara uyarlanmasını isteme hakkı bulunmaktadır. Somut olayda; davacı şirket **ihale** sözleşmesi imzalanması aşamasında araçların Fatih Sultan Mehmet köprüsünden geçeceği varsayılarak hesapların yapıldığı , imzalandıktan sonra Yavuz Sultan Selim köprüsünün faaliyete geçmesi nedeniyle hizmet verdiği alanlara UKOME

kararıyla bu köprü kullanılarak yerine getirmek zorunda kaldığından ,davacının zararına sebebiyet verdiği ,maliyetlerin 10-12 kat arttığı, köprü için ödenen ücretlerin fahiş düzeyde arttığı ,ayrıca daha kısa mesafe ile yerine getirebilecek taşıma hizmetinin daha fazla mesafe gidilerek daha fazla benzin sarfedilerek yerine getirmek durumunda kaldığını ileri sürerek sözleşmenin aşırı ifa güçlüğü nedeniyle uyarlanmasını talep etmektedir. Davacının yüklenici olduğu sözleşme 29.4.2016 tarihinde imzalanmış, köprü ise 26 ağustos 2016 tarihinde trafiğe açılmıştır. TTK.18. maddesine göre ise; tacir, her türlü ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmek zorundadır. Davacının tacir olduğu ve basiretli bir iş adamı gibi hareket etmek zorunda olduğu dikkate alındığında, sözleşmenin imzalandığı sırada sözleşmenin 14.2.maddesi ile taşıma hizmetinin ücretlendirilmesi konusunda gerekli araştırmaları yaparak her türlü tedbiri almakla yükümlüdür. Yavuz Sultan Selim köprüsünün İstanbul trafiğini rahatlatmak amacıyla yapıldığı kamu oyunun bilgisinde olan bir husus olup ,köprü trafiğe açıldığı da bir kısım araçların zorunlu olarak köprüyü kullanacağı kamuoyunun bilgisindedir. Bu sebeple, sözleşmenin yapılması sırasında öngörülme ve öngörülmesi beklenemeyen olağan üstü bir durumun sonradan ortaya çıktığı, bu durumun davacı taraftan kaynaklanmadığı,işlem temelini çökmüş olduğu kabul edilemez. Bu sebeple koşulları oluşmayan talebin reddi gerekirken davanın kabulüne karar verilmesi yerinde görülmemiştir. Bu nedenlerle davalı vekilinin istinaf nedenleri yerinde görülerek istinaf başvurusunun kabulüne ;ancak yeniden yargılama yapılmasını gerektirir bir eksiklik bulunmadığından davanın kabulüne ilişkin hükmün kaldırılarak uyarlama koşulları bulunmadığından davanın reddine karar verilmiştir.

HÜKÜM :Yukarıda açıklanan nedenlerle: Davalı vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜNE; İstanbul 3.Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 22/05/2018 Tarih 2017/141 Esas 2018/561 Karar sayılı hükmün HMK 353(1)b-2 gereği KALDIRILMASINA ;"Yerinde olmayan davanın REDDİNE"İlk Derece yargılamasına ilişkin olarak; "Alınması

gereken 54,40-TL harçtan davacı tarafından peşin yatırılan 31,40-TL harcın mahsubu ile bakiye 23-TL'nin davacıdan alınarak hazineye gelir kaydına,Davacı tarafından yapılan masrafların kendi üzerinde bırakılmasına, Davalı lehine AAÜT uyarınca hesaplanan 3.400-TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine, Karar kesinleştiğinde ve talep halinde kullanılmayan gider avansının yatıran tarafa iadesine"İstinaf yoluna başvuran davalı tarafından yatırılan 35,90-TL peşin istinaf karar harcının istek halinde kendisine iadesine,İstinaf yoluna başvuran davalı tarafından yapılan 24,-TL posta masrafının davacıdan alınarak davalıya ödenmesine, Gerekçeli kararın bir örneğinin taraf vekillerine tebliğine, HMK 'nun 361/1. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabileceğine, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oy birliğiyle karar verildi. 16/01/2020